

GÜNEYDOĞU ANADOLU BÖLGESİNDE SIRA DIŞI MEKÂNLAR

Rezan KARAKAŞ

Siirt Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Türkçe Öğretmenliği Bölümü, Siirt / Türkiye

Anahtar Kelimeler: Olağanüstü yerler, efsane, inanış.

ÖZET

Bu araştırmanın amacı, Türkiye'nin Güneydoğu Anadolu bölgesinde yer alan sıra dışı mekânlara ve onlara dair inanış ve efsanelere ışık tutmaktır. Araştırmada bulgular; gözlem ve görüşme yöntem ve teknikleri kullanılarak elde edilmiştir. Bölge, sıra dışı mekânlar ve onlara dair anlatmalarla doludur. Araştırma sonucunda yörede kutsal olduğuna inanılan veya korkulan birçok sıra dışı mekânın varlığı tespit edilmiştir. Siirt, Mardin, Diyarbakır ve Şırnak'ta muhtelif dağ, tepe ve mağaraların olağanüstü varlıklara dayalı anlatmalarla sıra dışı bir mekâna dönüştüğü görülür. Siirt'teki Siyah Ev, şifa arayıcıların uğrak yeridir. Şırnak'taki Bikreş mağarası ile Mardin'deki Gınavaz Tepesi cinlerin yaşadığı yerler olması dolayısıyla sıradan mekânlardan ayrılırlar. Mardin'deki Yılanlı Dağ ile Siirt'teki Kara Mağara kaplıcası mitik bir simge olan yılanla kesişir. Diyarbakır'daki Kafka Mağarası içinde var olduğuna inanılan altınları ve hazineyi koruyan yaratığıyla halk inanışında yerini alır. Siirt'te yaşayan Şahmeran efsanesi, mağarada saklı olan şifalı suyla ve onu koruyan insan-yılan-balık vücutlu bir varlıkla ilişkilidir. Mardin'deki Şeyh Şaaran mağarası ile Siirt Şirvan yolunda bulunan bir mağara, kutsal su simgesiyle dikkati çeker ve şifa arayıcıların uğrak yeri olur. Güneydoğu Anadolu bölgesindeki sıra dışı mekânların tespit ve tahlilini amaçlayan bu çalışmanın aynı zamanda, ilkelden çağdaşa uzanan yolculukta, insanoğlunun duygu ve düşünce dünyasının anlaşılmasına da katkı sunması beklenmektedir.